

Biotalous on kasvun avain

Esityksiä vaalikaudelle 2027–2031

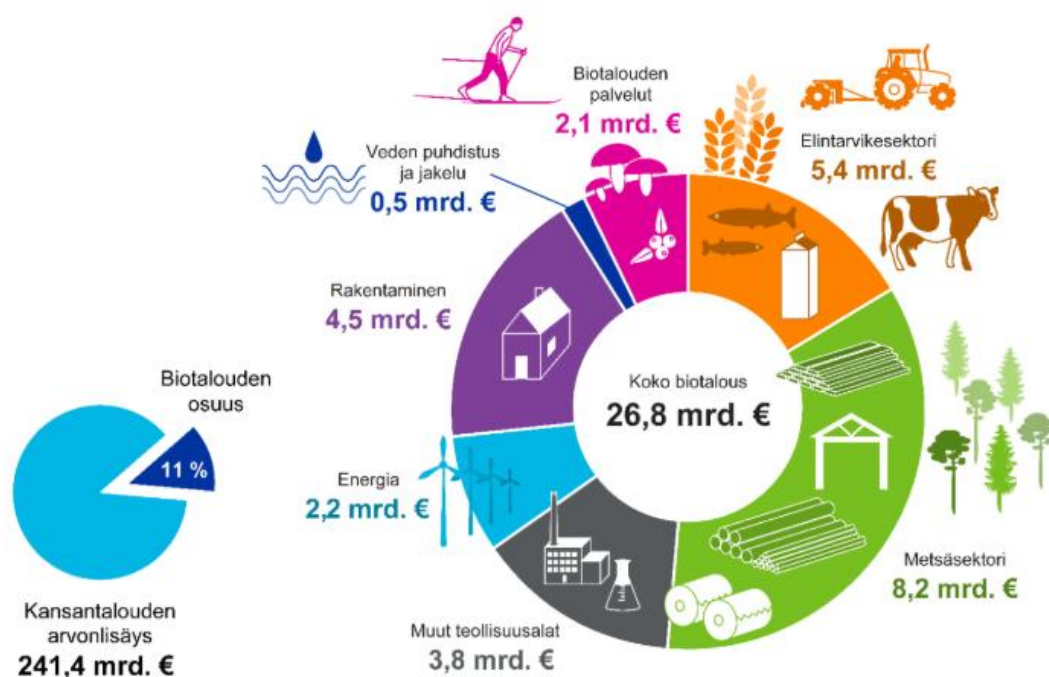
Biotalous on ratkaisu

Irtautuminen uusiutumattomien fossiilisten luonnonvarojen käytöstä on välttämätöntä. Globaalien ongelmien, kuten ilmastonmuutoksen sekä ruokaturvan heikentymisen, ja kansallisen huoltovarmuuden ratkaisemisessa biotaloudella on merkittävä rooli.

Suomi on biotalouselinkeinojen ja -alan korkeatasoisen osaamisen edelläkävijä. Suomalaisiin luonnonvaroihin eli metsiin, peltoihin, vesiin ja rakennettuun viherympäristöön sekä muuhun luontoon perustuvissa elinkeinoissa on potentiaali kestäväälle kehitykselle, uusien työpaikkojen synnylle ja vientitulojen kasvuille. Puusta voidaan tehdä kaikkea, mitä ennen on tehty uusiutumattomista luonnonvaroista. Kotimaisen ruoan turvaaminen on keskeinen osa huoltovarmuutta.

Biotalous merkitys maamme taloudelle on merkittävä ja sitä voidaan kasvattaa edelleen. Luonnonvarakeskuksen tilastojen mukaan vuonna 2024 Suomen biotalouden tuotannon arvo oli 82 miljardia euroa, mikä oli 16 prosenttia koko kansantalouden tuotoksesta. Metsäsektorin osuus biotalouden tuotoksesta oli 36 prosenttia ja elintarviketalouden 24 prosenttia. Biotalous toimialoilla työskenteli 290 000 henkilöä, mikä oli 11 prosenttia kaikista työllisistä.

Biotalous arvonlisäys toimialoittain 2024*



Suomen biotalousstrategia tähtää biotalouden arvonnallisen kaksinkertaistamiseen ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla ja siten, että Suomi on ilmastoneutraali vuonna 2035. Toteutuessaan biotalouden arvonnallista on 50 miljardia euroa vuonna 2035. Bio- ja kiertotalouden investoinneilla luodaan vihreää kasvua ja uusia työpaikkoja. Tavoitteet toteutuvat määrätietoisella ja pitkäjänteisellä panostuksella luonnonvarasektoriin ja sen toimintaympäristöön.

Luonnonvara-alojen korkeakoulutettujen ammattilaisten liitot Loimu ry, Agronomiliitto ry, Agrologien Liitto ry ja METO ry esittävät Suomen tulevan hallituksen ohjelmaan seuraavia toimenpiteitä ja tavoitteita.

Keskeiset esitykset

- **Hallitus varmistaa Suomen aidon huoltovarmuuden ja sen kehittymisen nykyisessä arvaamattomassa maailmanpoliittisessa tilanteessa.** Huoltovarmuuteen kuuluvat muun muassa riittävä ja tasapainoinen ravitus sekä energiahuolto sisältäen uusiutuvan energian, kuten tuuli- ja aurinkoenergia sekä biomassat.
- **Hallitus nostaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksen määrän vähintään neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta.** T&K-rahoituslailla sekä T&K-rahoituksen suunnitelmalla hallitus luo yrityksille ennakoitavan toimintaympäristön.
- **Hallitus kasvattaa nykymetsien hiilinieluja metsien hoidolla ja kestävästi toteutettujen hakkuiden avulla.** Hyvä metsänhoito oikein ajoitettuine hakkuineen torjuu ilmastomuutoksen nostamaa metsätuhojen vaaraa ja tuottaa raaka-ainetta tärkeälle vientisektorillemme.

Yksityiskohtaiset esitykset

Hallitus edistää kilpailukykyä, osaamista ja uusia innovaatioita biotalouden koulutus- ja tutkimusratkaisulla:

- **Hallitus nostaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksen vähintään neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta.** Julkisen rahoituksen osuus TKI-rahoituksesta on vähintään kolmasosa.
- **Hallitus panostaa erityisesti uusien biopohjaisten tuotteiden kehittämiseen,** joilla korvataan uusiutumattomista luonnonvaroista valmistettuja tuotteita. Turvataan biohiilituotannon tutkimusta ja käyttöönottoa.
- **Hallitus nostaa yliopistojen luonnonvara-alojen tutkimuksen rahoitusta,** tarvittaessa tähän tutkimukseen erikseen ohjatulla rahoituksella. Täydennetään ja vahvistetaan Makera-rahoituksen resursseja. Varmistetaan, että luonnonvara-ala saa kasvupotentiaaliaan vastaavan osuuden kaikesta tutkimusrahoituksesta. Huolehditaan siitä, että saatavilla oleva EU-rahoitus hyödynnetään täysimääräisenä.
- **Hallitus nostaa valtion sektoritutkimuslaitosten rahoitusta tuntuvasti,** jotta muun muassa tärkeisiin pitkiin aikasarjoihin perustuvan tutkimuksen jatkuvuus ja tilastointi voidaan turvata. **Hallitus vahvistaa biotaloussektoria tukevaa tutkimusrahoitusta,** sillä päästövähennystavoitteisiin nähden maankäyttösektorin tutkimus on aliresurssoitu.
- **Hallitus varmistaa, että tutkimusorganisaatioilla ja niiden yhteenliittymillä on riittävä omarahoitusosuus ulkopuolisen rahoituksen hakemiseksi** sekä vahvistaa niiden osaamista EU-rahoituksen hakemiseksi. Varmistetaan, että kunnilla ja erilaisilla yhteisöillä on mahdollisuus riittävään omarahoitusosuuteen. Tuetaan Suomen johtamaa **EU:n metsäkumppanuusohjelmaa,** jossa kehitetään metsäntutkimusta 28 maan noin sadan tutkimusorganisaation yhteisvoimin kymmenen vuoden ajan. Varmistetaan **EU:n uuden biotalousstrategian** täysimittainen toimeenpano.

- **Hallitus edistää ja tukee eri kokoisten yritysten, tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen huippuasiantuntijoiden yhteistyölle rakentuvien ekosysteemien syntyä.** Huolehditaan **kansallisen metsästrategia 2035:n ja kansallisen ruokastrategia 2040:n toimeenpanosta.**
- **Hallitus varmistaa biotalouden vahvan, kattavan ja toimintakykyisen koulutusverkoston toiselta asteelta tohtoritutkintoon asti** kehittymisen sellaiseksi, että biotalouden edellyttämä osaaminen turvataan, ja että Suomelle syntyy erityistä osaamiskilpailuetua.
- **Hallitus turvaa luonnonvara-alan koulutuksen riittävän rahoituksen ja luo laadukkaalla koulutuksella – täydennyskoulutus mukaan lukien – potentiaalia vastata biotalousalojen uusiin työ- ja kasvumahdollisuuksiin.** Luodaan uusi aikuiskoulutustuen kaltainen järjestelmä, jolla tuetaan työuran aikaista oppimista tai alan vaihtoa.
- **Hallitus edistää ennakkoluulottomasti uusimman tekniikan käyttöönottoa koko ruokajärjestelmässä, myös taloudellisilla kannustimilla.** Kilpailukykyä edistäviä ratkaisuja etsitään tutkimuksen, tuotekehityksen ja korkeilukulttuurin keinoin hyödyntäen mm. paikkatietoa, robotiikkaa, tekoälyä ja markkinatietoa. Tavoitteena on etenkin alan viennin kasvu.

Metsänkasvun lisääminen mahdollistaa metsien monipuolisen käytön, fossiilisten raaka-aineiden korvaamisen uusiutuvalla puuraaka-aineella sekä metsien hiilinielun kasvamisen, jolla pystymme hillitsemään ilmastonmuutosta.

Luontokato on ilmastonmuutoksen ohella merkittävä globaali ongelma. Suomessa uhatuimpia biotooppeja ovat kulttuuribiotoopit, kuten karjatalouden seurauksena syntyneet niityt ja hakamaat. Koska metsät kattavat 75 prosenttia Suomen pinta-alasta, löytyy uhanalaisia lajeja lukumääräisesti, joskaan ei suhteellisesti, eniten juuri metsistä. Siksi metsien luonnonhoito on avainasemassa luontokadon ehkäisemisessä.

Hallitus varmistaa aktiivisella metsäpolitiikalla monimuotoisten metsiemme kestävän hyödyntämisen ja käytön hyväksyttävyyden sekä kasvattaa metsien hiilinielua:

- **Hallitus ottaa tavoitteekseen Suomen metsien vuotuisen kokonaiskasvun nostamisen** kaikki kestävyiden elementit muistaen nykyisestä 103,2 miljoonasta kuutiometristä. Tämä edellyttää mm. metsien kasvatus- ja terveyslannoituksen lisäämistä, metsäkadon torjuntaa, peltojen metsitystä, mutta ennen kaikkea nuorten metsien tehokasta hoitoa siten, ettei hoito- ja harvennusrästejä synny. **Hyvä metsänhoito** oikein ajoitettuine hakkuineen **kasvattaa nykymetsien hiilinieluja** ja torjuu ilmastonmuutoksen nostamaa metsätuhojen vaaraa. Suomen metsistä 60 % on yksityismetsiä ja niiden hyvän metsänhoidon ohjauksessa ja neuvonnassa **Suomen metsäkeskus** on avainasemassa.
- **Hallitus tukee** muun muassa Ilmatieteen laitoksella kehitettyä **satelliittiperusteista mittausteknologiaa**, jonka avulla voidaan edistää maa- ja metsätalouteen uusia ansaintamahdollisuuksia hiilen sidontaan.
- **Hallitus varmistaa** ympäristönsuojelun ja -hoidon asiantuntijoiden toimintaedellytykset sekä **ympäristönsuojelun riittävän valtakunnallisen resursoinnin.** Hallitus huolehtii **Metsähallituksen Luontopalvelujen** rahoituksesta ja kohdentaa lisärahoitusta infrastruktuurin korjaamiseen, mikä palvelee kansallispuistojen käyttäjiä ja turismia.
- **Hallitus varmistaa luonnon monimuotoisuuden säilymisen jatkamalla ja monipuolistamalla vapaaehtoisuuteen perustuvia luonnonhoito- ja suojelutoimenpiteitä sekä turvaamalla niiden rahoituksen.** Näitä ovat Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma METSO sekä Helmi-elinympäristöohjelma ja niitä tukevat rahoitusinstrumentit.

- **Hallitus kohdentaa ennallistamistoimet kohteille, joissa ne tehokkaimmin lisäävät biodiversiteettiä, sekä kasvattaa suojelualueiden biodiversiteettiä aktiivisilla luonnonhoitotoimenpiteillä.**
- **Hallitus varmistaa metsäbiotalouden tarvitseman puuraaka-aineen saannin markkinoille sekä talousmetsien luonnonhoidon varaamalla riittävän rahoituksen metsätalouden edistämiseen ja neuvontaan, jossa Suomen metsäkeskus on keskeinen toimija.** Talousmetsien luonnonhoito on avainasemassa turvatessamme metsiemme biodiversiteettiä, ja sitä tulee edistää metsänomistajien keskuudessa hyvän metsänhoidon osana.
- **Hallitus ottaa metsätalouden kannustinjärjestelmän (METKA) pääkohdiksi infrastruktuurikohteet ja pitkäjänteiset investoinnit,** kuten metsäteiden perusparannus, suometsien vesitalousinfra sekä taimikoiden hoito. Metsätalouden kannustinjärjestelmän **rahoitus turvataan.**
- **Hallitus varmistaa, että metsäbiotalouden toimintaympäristöön vaikuttava lainsäädäntö tukee metsä- ja maatalouden elinkeinotoimintaa.** Esimerkiksi metsäkatoa syntyy pääosin infrarakentamisesta ja maankäytön muutoksista ja metsäkatoa voi pienentää huolellisella kaavoituksella ja maankäytön suunnittelulla. Toimintaympäristöön vaikuttavaa lainsäädäntöä, kuten kaavoituslainsäädäntöä, tarkistetaan tavoitteena myönteiset vaikutukset biotalouteen. Myös muutoksenhakutuomioistuinten prosesseja tulee edelleen kehittää joustavammiksi ja nopeammiksi.
- **Hallitus edistää määrätietoisesti puun käyttöä materiaalina ja puurakentamista asettamalla sille virallisen tavoitteen sekä julkisessa että yksityisessä rakentamisessa.** Esimerkiksi Ranska asetti jo 2018 tavoitteeksi kasvattaa puurakentamisen osuutta 30 prosenttiin kaikessa rakentamisessa vuoteen 2030 mennessä. Tuetaan Luonnonvarakeskuksen Puun Aika -verkostoa, joka vauhdittaa metsäbiotalouden innovaatioita ja investointeja kokoamalla yhteen erilaiset toimijat kehittämään ratkaisuja, joilla puun arvoa voidaan kasvattaa kestävästi. Puurakentaminen sitoo hiiltä pitkäaikaisesti.
- **Hallitus ottaa maamme kehitysyhteistyövarojen käytön merkittävimmäksi pääkohteiksi metsitysprojektit, peltometsätalouden (agroforestry), ruoantuotannon ja maanomistusolojen edistämisen, metsäpalontorjunnan sekä metsävarojen kestävä käytön koulutusprojektit kehittyvissä maissa.** Näin toimien ilmastonmuutoksen vaikutuksia voidaan torjua globaalisti ja samalla parantaa kolmansien maiden ihmisten elinolosuhteita. Juuri metsäosaaminen on Suomen vahvuus kansainvälisesti.
- **Hallitus varmistaa omilla toimenpiteillään suomalaisen metsä- ja puutuoteteollisuuden kilpailukyvyn.** Tällä on suuri merkitys viennille ja kansantaloudellemme, kun esimerkiksi eri sodissa tuhottujen alueiden jälleenrakennus alkaa.

Hallitus turvaa huoltovarmuuden varmistamalla energian riittävyyden sekä vahvistamalla elintarvike- ja ruokajärjestelmän toimintaedellytyksiä:

- **Hallitus kehittää nykyisessä epävakaaissa maailmanpoliittisessa tilanteessa aitoa huoltovarmuutta,** joka sisältää **energiahuollon** (uusiutuva energia, ml. tuuli- ja aurinkoenergia, sekä biomassat, kuten puu ja bio-kaasu) sekä koko **elintarvike- ja ruokajärjestelmän.** Toimiva elintarvike- ja ruokajärjestelmä edellyttää riittävää ja monipuolista alkutuotantoa, kilpailukykyistä elintarviketeollisuutta, toimivaa logistiikkaa ja varmuusvarastointia sekä tuotantopanosten resurssitehokasta ja omavaraisempaa käyttöä.
- **Hallitus sitoutuu parantamaan elintarvike- ja ruokajärjestelmän omavaraisuutta, erityisesti maataloustuotannon ja elintarviketeollisuuden keskeisten tuotantopanosten osalta.** Ensisijaisesti tulee parantaa typpi- ja muiden lannoitteiden kotimaista tuotantoa ja kierrätystä. Valtion tulee osallistua uusiutuvaan energiaan perustuvan typpilannoitetehtaan perustamiseen. Huomiota kiinnitetään myös kasvinsuojeluaineisiin ja

työkoneiden energiaratkaisuihin. Turpeella on merkitystä puutarhataloudessa kasvualustana ja kotieläinten kuiviketurpeena, ja siitä voidaan tehdä uusia korkean jalostusasteen tuotteita.

- **Hallitus edistää ruuan kauppataasevajeen kehittymistä tasapainoiseen suuntaan** erityisesti korkean jalostusasteen viennillä. Parlamentaarisen selonteon ja ruokastrategian tavoitteena on kaksinkertaistaa ruokavienti 2031 mennessä. Tämä edellyttää panostuksia elintarviketeknologiseen osaamiseen, tuotantoprosessien kehittämiseen, laadun ja turvallisuuden varmistamiseen sekä kansainväliseen kaupalliseen osaamiseen.
- **Hallitus edesauttaa suomalaisten yritysten kaupallista osaamista ja resursseja sekä turvaa riittävät resurssit elintarvikeviennin lisäämiseksi.** Kansainvälisiä markkinointi-investointeja tulee vahvistaa, ja kasvu edellyttää tukea myös pienten ja keskisuurten yritysten vientiin. Elintarvikeviennin arvoa kasvatetaan vastaamaan elintarviketuonnin arvoa edesauttamalla viranomaisyhteistyötä.
- **Hallitus kehittää ja resurssoi päättäjien ja alan toimijoiden välistä vuorovaikutusta lisäävää Ruoka-akatemian toimintaa.**
- **Hallitus edistää ruoka-alaa koskevan kansallisen lainsäädännön kehittämistä EU-lainsäädännön sallimissa rajoissa joustavampaan ja alan kilpailukykyä vahvistavaan suuntaan.** Laatu säilytetään suomalaisen ruoan arvon vahvistajana. Kaupan rakenteen monipuolistumista edistetään.
- **Hallitus edistää suomalaisten ruokakasvatusta** sisällyttämällä ruoka- ja ravitsemusnäkökulmaa sekä kestävän kehityksen ajattelua eri kouluasteiden opetukseen.
- **Hallitus panostaa ruoka-alaa palvelevien neuvontajärjestöjen valtionrahoitukseen** ruokastrategian painopisteiden mukaisesti.
- **Hallitus vahvistaa elintarvike- ja ruokajärjestelmän asiantuntijaresursseja koko ketjussa,** mukaan lukien elintarviketeknologian, tuotantoprosessien, laadun ja turvallisuuden, kestävyys, ravitsemuksen sekä elintarvikeviennin asiantuntemus.

Hallitus kehittää infrastruktuuria edistämään biotalouden ja luonnonvara-alojen elinkeinoja sekä samalla koko Suomea:

- **Hallitus lisää määrärahoja perusväylien, alempien tieverkkojen ja siltojen sekä yksityisteiden investointeihin,** jotta biotalouden raaka-aineiden ja tuotteiden kuljetukset mahdollistuvat. Hallitus ylläpitää raideinfrastruktuuria koko maassa. Myös kasvava **matkailuelinkeino tarvitsee riittävän laadukkaan ja kattavan väyläinfrastruktuurin.**
- **Hallitus toteuttaa liikennehankkeita vuosien 2026–2037 valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12) mukaisesti.** Perusväylänpidon rahoitusta lisätään vuosittain ja väyläverkon korjausvelkaa vähennetään. Korjausvelkaa vähennettäessä otetaan pääväyläverkon ohella huomioon elinkeinoelämän, kuten maa- ja metsätalouden, ja työssäkäynnin tarpeet alemmalla tieverkolla.
- **Hallitus korottaa yksityisteiden investointien tuen korotetulle tasolle ja panostaa myös sellaisiin yksityisteihin, joiden varrella ei ole asutusta, mutta tie on välttämätön** esimerkiksi puutavaran, maatalouden ja muun biotalouden kuljetuksiin. **Yksityisteiden alv-järjestelmää** tarkistetaan tiekuntien taloudellisia resursseja paremmin palvelevaksi.
- Hallitus huolehtii **alueellisen kuljetustuen jatkumisesta ja tasosta** pienten ja keskisuurten yritysten kuljetuksiin.
- Hallitus valmistelee **lainsäädäntömuutoksia ja verotuksellisia hankkeita, jotka edistävät tehokkaita tilusratkaisuja ja nopeuttavat kuolinpesien purkamista.**

- **Hallitus mahdollistaa koko maahan toimivat ja nopeat tietoliikenneyhteydet**, jotka turvaavat osaamisen, tietoturvan ja viestinnän toimintavarmuuden häiriöttömästi ja mahdollistavat siten muun muassa laajat etätyömahdollisuudet koko maassa. 3G-verkon alasajo on tuonut ongelmia tietoliikenteessä ja aiheuttaa työturvallisuuden kannalta riskin metsätyössä ja valtaväylien ulkopuolella työskenteleville.
- **Hallitus kehittää infrastruktuuria koskevan lainsäädännön ja hankkeiden vaikutusten arvioinnin laatua. Ympäristövaikutusten arviointiin lisätään muut kestävän kehityksen elementit eli taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnit.**
- **Hallitus turvaa Suomen riistakeskuksen tehtävät** laajaan vapaaehtoistoimintaan pohjautuvana kestävän riistatalouden toimijana ja itsenäisenä organisaationa.
- Hallitus toteuttaa **maaseutuohjelmassa** ja **maaseutuselonteossa** esiin nostetut keskeiset tavoitteet.

Hallitus edistää biotalouden toimintaedellytyksiä eurooppalaisessa päätöksenteossa:

- **Hallitus vaikuttaa Euroopan unionissa siihen, että metsänhoito, metsien käyttö ja metsäpolitiikka säilyy edelleen kansallisessa päätöksenteossa.** Metsäbiotalouden tiedepaneelin raportin mukaan EU:n metsäsääntelyn vaikutukset kohdistuvat erityisen voimakkaasti Suomeen, joka on Euroopan metsäisin maa.
- **Hallitus tehostaa Euroopan unionin päätöksentekoon vaikuttamista bio- ja kiertotalouden sekä metsä- ja maatalouden alueilla.** Toimenpiteillä vahvistetaan Suomen roolia biotalouden kärkimaana, tiedonjakajana, asiantuntijana ja päätöksentekijänä EU-tason luonnonvara-alan sekä muun biotalouden kysymyksissä.
- **Hallitus ajaa EU:n metsävarojen arvioinnin, tulevan kehityksen ja kasvihuonekaasuinventarioiden laskennan ja raportoinnin yhtenäistämistä**, jotta EU:n metsävaroista voidaan muodostaa yhtenäinen ja tasapuolinen kuva. Tämä voi tapahtua esimerkiksi käyttämällä kaikissa maissa hiilinielun arvioinnin pohjadataa satelliittimittausta. Suomen tulee tämän rinnalla säilyttää omat tarkat ja kansallisesti tärkeät inventaariomenetelmänsä aikasarjoihin.
- **Hallitus varmistaa tulevalle, vuonna 2028 alkavalle CAP-ohjelmakaudella riittävän kansallisen liikkumavaran** säädösvalmistelussa ja toimeenpanossa.
- **Hallitus edistää maataloustuottajien aseman parantamista** vahvistamalla EU:n tuottajaorganisaatioille suoma hintoihin ja määriin kohdistuvaa neuvotteluoikeutta.

Liitteet

Biotalousstrategian liittyviä strategioita ja raportteja, joita on hyödynnetty tätä esitystä tehtäessä. Niiden toimeenpano, rahoitus ja tarvittaessa uusiminen tulee varmistaa hallituskauden aikana:

- o [Suomen biotalousstrategia](#)
- o [Kansallinen metsästrategia 2035](#) + [alueelliset metsäohjelmat](#) (AMO)
- o [Metsäpoliittinen selonteko 2050](#)
- o [Suomen ja EU:n metsien kehitysskenaariot](#), Metsäbiotalouden tiedepaneelin raportti 2/2024
- o [EU:n ympäristö- ilmasto- ja energiapolitiikkojen vaikutukset metsäbiotalouteen](#), Metsäbiotalouden tiedepaneelin raportti 1/2025
- o [Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma 2014–2025](#) METSO (jatko)
- o [Metsätalouden kannustejärjestelmä METKA](#)
- o [Suomi elää metsästä myös 2035](#) – Keskustelunavaus metsäsektorin arvonnäkökulman kaksinkertaistamiseen
- o [Puurakentamisen toimenpideohjelma](#) (2016–2023)
- o Ruokapolitiittisen selonteon toimeenpanosuunnitelma (valmisteilla)
- o [Kansallinen ruokastrategia 2040](#)
- o [Maaseutupoliittinen selonteko](#)
- o [Kierrolla kärkeen – Suomen tiekartta kiertotalouteen 2016-2025](#) + [Kiertotalouden toimenpideohjelma](#)
- o MISU – [Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma](#)
- o HIISI – [Hiilineutraali Suomi 2035](#)
- o [Päästäjästä tuottajaksi – Hiilidioksiditaloudella arvonnäkökulmaa Suomen metsäsektorille](#)

<https://www.luke.fi/fi/tilastot/indikaattorit/biotalouslukuina>